

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Веселин Караатанасов

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в професионално направление 1.3 – „Педагогика на обучението по...“

Автор: Антоанета Христова Стоянова

Форма на обучение: редовна докторантура

Научна организация: Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра „Музика и мултимедийни технологии“

Тема:

**Детските чуждоезични песни в обучението по музика
в предучилищна и начална училищна възраст —
проблеми на авторския превод и адаптация**

Научен ръководител: проф. д-р Ганка Неделчева-Боянова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра „Музика и мултимедийни технологии“

1. Материали по защитата

Предоставените документи от кандидата отговарят на съвкупността от посочените в изисквания, регламентирани в Правилника за прилагането на ЗРАСРБ, адаптиран към спецификата на горепосоченото висше учебно заведение.

Получих следните документи в дигитален формат:

- дисертационен труд;
- автореферат;

- творческа автобиография;
- списък с публикации.

Всички посочени файлове покриват необходимия набор от документи в съответствие на разпоредбите в ЗРАСРБ.

2. Биографични данни и обща информация

В периода от 1990-1995 г. Антоанета Стоянова изучава Начална педагогика и Радиожурналистика в Софийския университет, където завършва със степен Магистър. От 2004 до 2006 специализира оперно пеене в *École Normale de Musique de Paris « Alfred Cortot »*, както и в *Conservatoire à Rayonnement Régional de Cergy-Pontoise, Paris*, където завършва със златен медал. Следващата специализация по оперно пеене на Стоянова, в рамките на година (2008-2009), е в *A.R.T. Musica, Roma (Accademia di Formazione Artistico Musicale)*.

От 1999 г. е преводач от и на френски в Софилм, България. От следващата година до 2003 е офис-мениджър *Eurodialogue Association (NGO)*, София. За кратко (2006-2007) е туроператор с английски и френски към *Balka Nova Ltd* и *Eco Monde Ltd*. Между 2009 и 2014 г. Стоянова е артист-хорист в *Sferisterio Opera Festival (Macerata, Italy)*. Последната работа, посочена от кандидата, е като преподавател по английски език, с работен сектор „Детски градини“, в Нов свят ЕООД и Нов свят 2017 ЕООД (с незначително прекъсване по време на т.нар. пандемия).

3. Дисертация

Допуснатият до защита дисертационен текст е със заглавие „ДЕТСКИТЕ ЧУЖДОЕЗИЧНИ ПЕСНИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ – ПРОБЛЕМИ НА АВТОРСКИЯ ПРЕВОД И АДАПТАЦИЯ“. Той е развит в рамките на 173 страници и съдържа увод, четири основни глави, заключение, приноси и четири приложения. Референтната литература включва 4 източника на български език и 15 на чужди езици – руски, френски, италиански и английски.

Дисертационният труд разглежда спецификата на превода, по-специално при детските чуждоезични песни като своеобразна симбиоза между музика и текст, представени в кратка песенна форма.

Като цел е посочено, че се изследват и анализират детски чуждоезични песни, като на тази база се структурират и прилагат специфични методически подходи.

По отношение на предмета, изследването е насочено към съдържанието на детската чуждоезична песен в превод на български език и нейното приложение в учебната дейност по музика в детски градини и началното училище.

Обект на изследването е работата с чуждоезични песни в превод и тяхното приложение в заниманията по музика в детската градина и в началното училище.

Основните задачи са:

- да се изследват оригинални източници, свързани с темата (теоретико-практически подходи за превод у нас и в чужбина);
- да се опишат особеностите при превода на детски песни, като се дефинира конкретен понятиен апарат;
- да се изследва моментното състояние на проблема;
- да се изследват публикации на учебни програми и селекции и съответните междупредметни връзки;
- да се изготви диагностичен инструментариум за провеждане на изследването — наблюдения, анкети, интервюта, беседи;
- да се изготви приложение с текстове на песни и разяснение към всяка една от тях, като допълнителен ресурс за учители по музика в детски градини и началния курс на обучение в училище.

Хипотезата на изследването гласи, че ако се създадат условия за работа върху текста, съобразен с крайната реализация на песента, то тя ще има стойност и влияние върху формирането и изграждането на детската емоционална интелигентност и ще намери своето широко приложение. Тук следва да се

отбележи, че самата хипотеза е извлечена от личния опит на изследователя — преводач на повече от сто песни от седем езика.

Първата глава се спира на проблема за авторските преводи с техните процеси и етапи и понятиен апарат, който ги обслужва. Стоянова се спира и детайлно анализира веригата: оригинал—авторски превод—аранжмент—певци—актьори—продуцент/издател— звукозапис—слушатели/изпълнители, т.к. според нея, поредността от компоненти в тази съвкупност от субекти работят в пълна симбиоза.

Втора глава е подчинена на теоретичните аспекти на превода чрез публикациите на преводачи на песни от Европа, Северна Америка и Нова Зеландия, техните виждания относно характеристиката на оригинала и начина на осъществяване на преводните текстове, като неразделна част от музикалната линия; някои възможни и позволени промени с цел крайният продукт да бъде успешно завършен и приложен.

Трета глава произтича от предходната и тук на преден план авторът се спира на анализа на различни по вид песни. В помощ на изследователската работа са описани рефлексите и дългогодишния опит на автора като преводач. Изследваните песни или части от тях са представени в таблици за илюстриране на примерите.

Четвърта глава, като последна, представлява експериментално педагогическо изследване — възприемане, осмисляне и възпроизвеждане на преводна песен от деца. Отчита се степента на техните емоционални реакции и удовлетвореност. Експериментът обхваща голям възрастов диапазон. Проследяват се реакциите на деца в детската градина и ученици в начален етап на обучение в училище. Тук е представен сравнителният анализ, като за целта са създадени две групи — контролна и експериментална. Разглежда се степента на реакция по различни критерии, които след статистическа обработка дават индикация за осмисляне и интерпретиране на преводната детска песен. За по-голяма степен на обективност са използвани анкета с родители, интервюта с музикални педагози и

продуценти, които допълват наблюденията и анализите на изследването. Обобщенията са направени във вид на таблици на стр. 119, 121, 125 и 128.

Заклучението и приносите са съсредоточени върху т.нар. „авторския превод“ на детски чуждоезични песни и засягат преводача, неговата дейност в практико-приложен аспект, наред с използването на чуждоезичните песни от учителите в детската градина и училище. Във финалната част на дисертацията са посочени междупредметните връзки по различните учебни дисциплини, обобщават се решенията на проблемите, свързани с авторският превод на детски чуждоезични песни и прилагането му за получаване на краен качествен продукт (като тук първостепенна роля има, разбира се, стилът на преводача).

5. Финални обобщения и оценка

Разгледах в детайли предоставените от Антоанета Стоянова документи. След внимателен прочит на дисертационния труд смятам, че защитата може да се приеме за успешна. Кандидатът проявява желание за работа и има изключително високи и задълбочени теоретични познания. Едновременно с това притежава доказан, при това на високо равнище, преводачески и творчески талант, висока мотивация и сериозни амбиции за по-нататъшно развитие.

Текстът на дисертацията е представен в академичен стил. Характеризира се със задълбоченост и в експлицитно отношение е подплатен с богат творчески и художествен материал. Съжденията са обосновани и понятни. Съдържанието на труда се възприема без особено затруднение. Отделните глави са аналитични и с логическа връзка помежду си. Стилът и подредеността на изразяването са доказателство за тясната и ползотворна комуникация между докторанта и научния му ръководител. Цитатите са на точните места, а що се отнася до нотните примери – те допълват съдържанието и спомагат при анализа на разглежданата проблематика.

Въз основа на гореописаното, без да имам каквито и да било резерви по отношение на използвания понятиен апарат и компетенциите на автора, наред с осъществените приноси, **давам своята положителна оценка.**

6. Заключение

Предвид значимостта на разработката, препоръчвам на научното жури да се обедини около присъждането на образователна и научната степен „Доктор“ на Антоанета Стоянова по професионално направление 1.3 – „Педагогика на обучението по...“.

София

9 май 2024 г.

Представил становището:

Доц. д-р Веселин Караатанасов
СУ „Св. Климент Охридски“